

Risto Hakulinen
Kivihaankuja 2 A 11
00310 Helsinki

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Kelomaa

Hakija Risto Hakulinen
Helsinki

Yhteystiedot:
Kivihaankuja 2 A 11
00310 Helsinki

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtaus-oikeuden nojalla.

Valtausoikeutta on haettu viideksi (5) vuodeksi.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 29.12.2010 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella.

Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 27.4.2011, 16.5.2011 ja 24.10.2014.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

-9.5.2011 kartta, virkatodistus, esteettömyystodistus, tutkimussuunnitelma

-13.6.2011 GTK:n laatima kivinäytteen analyysitulokset

-4.11.2014 lisäselvitystä suunnitelluista toimenpiteistä ja menetelmistä, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Hakemuksen käsittely

Hakija on samanaikaisesti hakenut valtausta usealle vierekkäin/lähekkäin sijaitsevalle alueelle.

Haetut alueet muodostavat yhden kokonaisuuden, joka käsitellään yhtenä hakemuksena. Samat henkilöt voivat olla asianosaisia samoin perustein usean alueen osalta. Hakijan toimittamassa esteettömyystodistuksessa, kaivoskivennäisiä koskevassa otaksumassa tai tutkimusten arvioitua määrää ja laatua koskevassa selvityksessä ei eritellä asioita yksittäisten valtausalueiden osalta. Haettu aluekokonaisuus käsitellään ja ratkaistaan yhdellä päätöksellä.

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:

Inari (148)

KaivNro 9125/1; valtausalueelle ehdotettu nimi: Kelomaa a

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
148-408-14-12	Annijärvi	Paatsjoki	7,32
148-408-14-7	Ahvenjärvi	Paatsjoki	12,49
		Yhteensä ha	19,81

KaivNro 9125/2; valtausalueelle ehdotettu nimi: Kelomaa b

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
148-408-14-7	Ahvenjärvi	Paatsjoki	3,82
		Yhteensä ha	3,82

Haettujen valtausalueiden pinta-ala on yhteensä **23,63 ha**.

Kaivosviranomaisen on tarkistanut karttajärjestelmän avulla hakemuksessa ilmoitetut tila- ja pinta-ali tiedot ja tehnyt tarvittavat korjaukset kyseisiin tietoihin.

Haettuihin valtausalueisiin sisältyvien kiinteistöjen rajat ilmenevät liitteenä olevasta kartasta.

Alueesta tarkemmin

Haettu valtausalue sijaitsee saamelaisalueella Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella sekä koltta-alueella.

Haettu valtausalue sijaitsee kokonaisuudessaan hakijan omistamalla alueella.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjat sisältävät todistuksen, jonka mukaan haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu alueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: kulta, nikkeli, rauta.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on tiedotettu hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti niitä asianosaisia jotka ovat kaivosviranomaisen tiedossa ja joiden yhteystiedot on kaivosviranomaisen tiedossa. Hakemuksesta on lähetetty 31.10.2013 lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus), saamelaiskäräjille ja paliskunnalle sekä 18.12.2013 kolttien kyläkokoukselle.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 29.11.2013 saakka alueen kunnanvirastossa ja Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 29.11.2013.

Valtausalueeseen rajoittuvien naapurikiinteistöjen omistajia ei ole katsottu asianosaisiksi, koska hakija on hakemuksessaan ilmoittanut luopuvansa kaivoslain (503/1965) 12 §:n antamasta oikeudesta käyttää valtausalueiden ulkopuolella olevia maa-alueita teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty päätöksen liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Tukes hylkää hakemuksen. Valtausoikeutta ei myönnetä.

Päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Kaivoslain (621/2011) 178.2 §:ssä säädetään, että tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei kaivoslain (621/2011) 19 luvussa toisin säädetä.

Hakijan on oltava kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää kaivoslain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n mukaan valtausta ei saa suorittaa (valtauksen esteet): 1) valtausalueella, kaivospiirissä tai toisen kaivospiirin apualueella taikka vireillä olevan kaivospiirihakemuksen tarkoittamalla alueella; 2) aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kauppa- ja teollisuusministeriön lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta; 3) rajavyöhykkeellä ilman valtioneuvoston lupaa; 4) linnoitusalueella tai sitä ympäröivällä niin leveällä vyöhykkeellä, kuin asetuksella säädetään; 5) 30 metriä lähempänä lentokenttää, maantietä, katua tai yleiseen liikenteeseen käytettyä rautatietä taikka kanavaa; 6) 50 metriä lähempänä rakennusta, jota käytetään tai aiotaan käyttää asuntona, loma-asuntona tai työhuoneena, taikka sellaista rakennusta varten varattua tonttia tai rakennuspaikkaa, jossa on aloitettu rakentamista tarkoittavat työt, tai yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa eikä puutarhassa taikka asuinrakennuksen yhteydessä olevassa puistossa; 7) teollisuuslaitoksen alueella tai sen käyttämällä varasto- tai jätealueella; eikä 8) ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, jos kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syytä; 9) kirkko- tai hautausmaalla.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:ssä säädetään valtaushakemuksessa esitettävistä tiedoista. Sen 1-kohdan mukaan kaivosviranomaiselle kirjallisesti tehtävässä valtaushakemuksessa on esitettävä hakijan nimi, ammatti, kotipaikka ja osoite sekä selvitys siitä, että hakija on valtauskelpoinen. Alue, jolla esiintymän otaksutaan olevan, tulee ilmoittaa mainitsemalla läänin, kunnan, kylän ja tilan nimi sekä tilan rekisterinumero tai, milloin on kysymys tilaan kuulumattomasta alueesta, vastaavat tiedot (kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 2-kohta). Lainkohdan 3-kohdan mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei ole lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä. Edelleen kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaan tulee ilmoittaa, mitä kaivoskivennäisiä hakija otaksuu alueella olevan ja mihin otaksunta perustuu sekä perustelut tarpeellisten tutkimusten arvioidusta määrästä ja laadusta. Valtausalueelle tulee myös ehdottaa nimeä (kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 5-kohta). Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:ää täydentävät ja täsmentävät kaivosasetuksen (663/1965) 5 ja 6 §.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisenä ja selvittämättömänä hylätä. Asianosainen voi myös

omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10.1 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetyt edellytykset. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Aikaa määrättäessä tulee ottaa huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu.

Saamelaisalueen erityispiirteet

Suomen perustuslain (731/1999) mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Valtaushakemuksia käsiteltäessä on myös huomioitava kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 27 artikla, jonka mukaan kansallisiin, uskonnollisiin tai kielellisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan. Sanottu sopimus on saatettu Suomessa voimaan 23.6.1975 annetulla lailla (107/1976) ja 30.1.1976 annetulla asetuksella (108/1976).

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaan viranomaisilla on neuvotteluelvoite saamelaiskäräjien kanssa kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana. Tällaisia saamelaisten kotiseutualueella olevia toimenpiteitä ovat muun muassa kaivoskivennäisten valtausta ja kaivospiirin perustamista tarkoittavat lupahakemukset (9.1 §:n 3-kohta), joka on muutettu lailla 626/2011 koskemaan valtauksen ja kaivospiirin sijaan kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsintää ja hyödyntämistä sekä valtion maa- ja vesialueilla tapahtuvaa kullanhuuhtontaa.

Neuvotteluelvoitteen täyttämiseksi asianomaisen viranomaisen on saamelaiskäräjistä annetun lain 9.2 §:n mukaan varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella asiasta. Tilaisuuden käyttämättä jättäminen ei estä viranomaista jatkamasta asian käsittelyä.

Poronhoidon harjoittamisesta erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella säädetään poronhoitolaissa (848/1990). Lain 2.2 §:n mukaan tällä alueella olevaa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Valtaushakemuksia käsitellessään kaivosviranomaisen on selvittänyt lausuntomenettelyllä sekä neuvottelemalla niitä vaikutuksia, joita malminetsinnästä voi aiheutua saamelaisille ja poronhoidolle. Hakemusta käsiteltäessä on selvitetty kaivosrekisteristä, mitä muita kaivoslain mukaisia oikeuksia nyt kyseessä olevalla alueella on voimassa aikaisempien päätösten nojalla.

Tukes ja saamelaiskäräjät ovat neuvotelleet hakemuksesta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaisesti 23.10.2014. Neuvotteluun osallistui myös kolttien kyläkokouksen edustaja.

Ratkaisun yksityiskohtaiset perustelut

Kaivoslain (503/1965) 8 §:ssä säädetään valtaushakemuksessa ilmoitettavista tiedoista. Sen 1 momentin 4-kohdan mukaan hakemuksessa on ilmoitettava, mitä kaivoskivennäisiä hakija otaksuu alueella olevan ja mihin otaksunta perustuu sekä perustelut tarpeellisten tutkimusten arvioidusta määrästä ja laadusta. Ko. lainkohtaa on muutettu lakimuutoksella 1625/1992. Ennen muutosta valtausta haettaessa oli kohdan mukaan ilmoitettava ainoastaan, mitä kaivoskivennäisiä hakija otaksuu alueella olevan. Lakimuutosta perusteltiin lain esitöissä (hallituksen esitys 120/92) seuraavasti: aiheettomasti tehtävien valtausten rajoittamiseksi ehdotetaan valtauksen hakijalta vaadittavaksi myös ilmoitusta niistä geologisista ja muista perusteista, joihin ilmoitus otaksutuista kaivoskivennäisistä perustuu, sekä perusteluita tarpeellisten tutkimusten arvioidusta määrästä ja laadusta.

Kaivosviranomaisella on perusteltuja syitä tulkita, että nyt käsiteltävänä olevaa valtaushakemusta ei ole tehty kaivoslainsäädännön kannalta hyväksyttävässä tarkoituksessa. Tässä harkinnassa on huomioitu mm. haetun alueen koko, esitetty tutkimussuunnitelma otaksuntoineen sekä erityisesti se, että hakemus on kohdistunut yksinomaan hakijan itsensä omistuksessa oleviin tiloihin. Hakemukseen annetussa täydennyksessä on todettu, että alueelta löytynyt inarinsaamelaisen Sammeli Kuvvan löytämä malmikivi on saanut hakijan hakemaan tutkimuslupaa, jotta hän pystyy itse kontrolloimaan omaa maataan suurilta kaivosyhtiöiltä.

Valtausoikeus on kaivoslain mukaan myönnettävä alueella suoritettavaa malminetsintää varten tapauksessa, jossa valtauksen esteitä ei ole ja valtaushakemus muutoin täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetty edellytykset. On selvää, että oman alueen suojaaminen muilta mahdollisilta toimijoilta ei ole kaivoslaissa säädetty peruste valtausoikeuden myöntämiseen.

Kaivoslaissa ei sinänsä edellytetä, että kaivoskivennäisten esiintyminen alueella olisi osoitettavissa. Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohta edellyttää kuitenkin uskottavaa otaksuntaa siitä, että alueella saattaisi olla kaivoskivennäisiä hyödyntämiskelpoisena esiintymänä. Hakija on esittänyt hakemuksessaan kaivoskivennäisiä koskevia analyysituloksia alueeltaan. Näiden tulosten ei ole katsottava tukevan otaksuntaa kaivoskivennäisistä siinä määrin, että valtausoikeus tulisi myöntää hakemukseen liittyvästä oman alueen suojaamistarkoituksesta huolimatta. Perustelujen tarpeellisten tutkimusten arvioidusta määrästä ja laadusta ei kokonaisuutena arvioiden voida katsoa täyttävän kaivoslaissa (503/1965) säädettyä.

Ratkaisu vastaa kaivosviranomaisessa vakiintuneesti noudatettua tulkintakäytäntöä, jonka mukaan valtausoikeutta ei voida myöntää alueen suojaamistarkoituksessa. Näissä tapauksissa hakemusta ei ole tehty tutkimustyön suorittamiseksi alueella esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi, kuten kaivoslain 4, 8 ja 12.1 §:ssä edellytetään.

Lisäksi hakemukseen sisältyvästä tutkimussuunnitelmasta ilmenee, että siltä osin, kuin hakemuksessa on kyse kaivoskivennäisten etsinnästä, hakemus koskee keskeisesti kullanhuhdonta eli maaperässä olevan kullan etsintää. Kaivosviranomaisen korostaa, että ainoastaan valtion maalla suoritettava kullanhuhdonta edellyttää kaivoslain mukaisen oikeuden hankkimista. Näin ollen maanomistajalla on omistamallaan alueella oikeus suorittaa vastaavia toimenpiteitä ilman kaivoslaissa (503/1965) tarkoitettua valtausoikeutta.

Asiaa kokonaisuutena harkiten kaivosviranomaisen katsoo, että käsillä olevassa tapauksessa perusteita valtausoikeuden myöntämiseksi ei ole. Huomioiden hakemus ja asiakirjoista ilmi käyvät olosuhteet kokonaisuudessaan, hakemusta ei voida katsoa tehdyn kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden käyttämistä varten, vaan muussa tarkoituksessa, kuin mihin valtaus on kaivoslain mukaan käytettävissä.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan tapauksessa, jossa valtaushakemus on puutteellinen taikka asia muutoin kaipaa lisäselvityksen, hakijalle voidaan varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakemusta on täydennetty ja siitä on annettu lisäselvitystä kaivosviranomaisen pyynnöstä. Edellä perusteluissa esitetyt seikat huomioiden kaivosviranomaisen katsoo, että edellytykset valtauksen myöntämiselle olisivat jääneet puuttumaan vaikka hakijaa olisi pyydetty uudelleen täydentämään hakemustaan, mistä syystä kaivosviranomaisen ei ole katsonut tarpeelliseksi pyytää hakijalta ennen päätöksentekoa enää lisätäydennystä hakemukseen.

Nämä perusteet huomioiden kaivosviranomaisen katsoo, että valtausta ei voida myöntää haetulle alueelle. Valtaushakemus hylätään.

Koska hakemus hylätään kokonaisuudessaan edellä esitettyjen perusteiden vuoksi, lausunnoissa esiin tuotujen seikkojen ja tutkimustoiminnan aiheuttamien vaikutusten yksityiskohtainen selvitys on katsottu tarpeettomaksi. Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei myöskään mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia ole käsitelty tässä päätöksessä.

Vastaus lausuntoihin

Päätöksen lopputulos huomioiden yksilöityjen vastausten antaminen lausuntoihin on katsottu tarpeettomaksi.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä kunnalle, ELY-keskukselle, saamelaiskäräjille, paliskunnalle sekä kolttien kyläkokoukselle, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai jotka ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Päätöstä koskevan tiedon julkaiseminen sanomalehdessä on päätöksen lopputulos huomioiden katsottu ilmeisen tarpeettomaksi.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Valitusajaksi on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä 3 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)

Kaivosasetus (663/1965)

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

Hallintolaki (434/2003)

Jätelaki (646/2011)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (630/2010)

Poronhoitolaki (848/1990)

Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)

Laki kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 107/1975 v. 1976 (SopS 7/1976)

Kolttalaki (253/1995)

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 505 2127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Meeri Myllykangas
ylitarkastaja

LIITTEET Liite 1: Otaksunan perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu
Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine
Liite 3: Valitusosoitus
Liite 4: Kartta haetuista valtausalueista

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Alueelta on löytynyt rautapitoisia painavia kiviä jotka ovat sisältäneet hiukan kultaa ja nikkeliä Geologisen tutkimuslaitoksen mukaan ja siten oletetaan, että alueella olisi rauta, kulta ja nikkeli esiintymiä ja mahdollisia Lapin jalokiviä kvartseja ym.

Valtauksessa oletetaan olevan kultaa, nikkeliä ja rautaa. Tiedot perustuvat Sammeli Kuvvan löytämään näytteeseen, joka toimitettiin Geologian tutkimuskeskukseen v. 2010. Kappaleesta löytyi lausunnon mukaan hiukan kultaa ja nikkeliä. Lausunto on julkaistu Inarilaisessa 15.12.2010.

Lisäksi alueella valtauksen ulkopuolella Apinavaaralla on tehty aikoinaan tutkimusta ja vallattu alue Geologisen tutkimuslaitoksen toimesta (tutkimusselostus 1.12.1986 Pertti Murtovaara M 06/4812/-86/1/82). Kyseessä oli sillimaniitti.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Alueella suoritetaan käsin kaivausta ja koemonttujen tekoa käsin nimenomaan kullan kaivamiseen. Lisäksi etsitään malmikiviä kaivamalla ja suoritetaan kallioperätutkimusta.

Työ ajoittuu kesäkuukausille (pääasiassa toukokuun ja syyskuun väliselle ajanjaksolle vuosittain) ja kestää n. 3 - 5 vuotta.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Inarin kunta

Inarin kunta toteaa, että valtaus kohdistuu alueelle, jolla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Valtaushakemukselle ei ole kaavallisia esteitä.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Suojeluohjelma-alueet ja suojelualueet sekä pohjavesialueet

Haettu alue ei sijaitse valtioneuvoston hyväksymällä luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella eikä luonnonsuojelualueella. Haettu valtausalue ei sijaitse myöskään valtakunnallisesti merkittävällä tai muutoin suojellulla maisema-alueella.

Haetulla valtausalueella ei sijaitse pohjavesialueita.

Uhanalaiset lajit

Ympäristöhallinnon Eliölajit- tietojärjestelmän mukaan (tilanne 28.11.2013) haetuilla valtausalueilla (Kelomaa a ja Kelomaa b) ei ole tiedossa olevia uhanalaisten lajien esiintymiä.

Haetuilla valtausalueilla ei sijaitse suurten petolintujen pesimäreviireitä.

Muuta

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikessa toiminnassa tulee välttää turmelemasta alueen luontoa enempää kuin tutkimusten tekemiseksi on välttämätöntä. Tutkimusten jälkeen maastoon jätetyt jäljet tulee entisöidä mahdollisimman hyvin.

Saamelaiskäräjät

Saamelaiskäräjät on saanut 31.10.2013 lausuntopyyynnön Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) koskien valtaushakemusta Kelomaa, joka sijaitsee Inarin kunnassa, Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella. Saamelaiskäräjät sai Tukesilta lausuntojen jättämiselle lisäajan.

Hakemus koskee kaivoslain (503/1965) mukaista tutkimuslupaa malmin etsimiseksi. Hakemusta haetaan viideksi vuodeksi. Valtausalueet Kelomaa a ja b ovat yhteensä 23,63 hehtaaria. Alue ei sijaitse suojelu-alueella. Valtauksessa oletetaan olevan kulta, nikkeliä ja rautaa. Alueella suoritetaan käsin kaivausta ja koemonttujen tekoa. Lisäksi etsitään malmikiviä ja suoritetaan kallioperätutkimusta.

Valtausalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella. Hakemusasiakirjoista ei käy ilmi, onko valtausalueen paliskuntaan lähetetty hakemusta lausunolle. Saamelaiskäräjät pyytääkin, että Tukes toimittaisi valtaushakemukset kokonaisuudessaan ja lausuttavaksi Ivalon paliskunnalle.

Lisäksi saamelaiskäräjät pitää tarpeellisena, että Tukes, saamelaiskäräjät ja kolttien kyläkokous pitäisi yhteisen kokouksen menettelytavoista, yhteistyöstä ja vaikutusten arviointien tekemisestä saamelaisten kotiseutualueelle kohdistuvien hakemuksien käsittelyn osalta. Saamelaiskäräjät pitää tällaisen kokouksen järjestämistä hyvin tärkeänä, koska

kyseessä on uuden lain soveltaminen ja saamelaisten kotiseutualueelle on tehty merkittävästi valtaushakemuksia. Saamelaiskäräjät toivoo, että Tukes kutsuu kokouksen koolle pikaisesti eikä valtaushakemuksista ja kullanhuuhdentalupahakemuksista tehtäisi päätöksiä ennen kuin kokous on pidetty.

Saamelaiskäräjät kiinnittää huomiota kaivoslain 38 §:än, jonka mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhdentaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Kaivoslain § 38 mukainen menettely koskee malminetsintää ja kaivoksien perustamista.

Tukesin lausuntopyynnöstä puuttuu selvitys siitä, miten viranomainen arvioi kaivoslain § 38 mukaisesti vaikutuksia saamelaiskulttuurille, millaisin kriteerein ja mitä se ottaa arvioinnissaan huomioon. Hyvän hallinnon mukaisesti olisi ensiarvoisen tärkeätä, että ennen kuin viranomainen tekee käytännön linjauksia lainsäädännön soveltamisesta se kuulee asianosaisia.

Saamelaiskäräjät korostaa, että kaivoslain soveltamista ja siihen liittyviä käytäntöjä saamelaisten kotiseutualueella tulee selvittää yhteistyössä ao. viranomaisten, kolttien kyläkokouksen, saamelaiskäräjien ja kaivosviranomaisen kanssa. Yhteistyö asian valmistelussa on tärkeää, jotta voidaan välttyä ylimääräiseltä työltä ja taata oikeusturva sekä kaivoslain toteutuminen. Yhteistyöneuvottelussa tulisi olla myös saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien edustus.

Jatkossa saamelaiskäräjät pyytää Tukesia toimittamaan lausuntopyynnön yhteydessä kaivoslain § 38 mukaisesti tiedot hakemuksessa tarkoitettujen alueen läheisyydessä olevista vastaavista voimassa olevista malminetsintäluvista, kaivosluvista tai kullanhuuhdentaluvista ja mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee. Lain § 38 mukaisessa selvitystyössä ja lupaharkinnassa on 1 momentin 3 kohdan mukaan otettava huomioon muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot (esimerkiksi metsätalous) hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä. Tällaista selvitystä Tukes ei ole laatinut.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Rovaniemen hallinto-oikeuden päätökset 13/0266/1, 13/0269/1, 13/0268/1 ja 13/0267/1 ja niiden ratkaisuselosteet. Hallinto-oikeus oli erityisesti viitannut saamelaiskäräjien pyytämään neuvotteluun § 38 soveltamisen selvittämiseksi. Vaikka Tukes on valittanutkin päätöksistä, sen tulisi huomioida hovioikeuden ratkaisukäytäntö linjauksissaan siihen asti kun korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen ratkaisunsa.

Kolttien kyläkokous

Näätämön ja Nellim-Keväjärvä -alueiden kolttaneuvostot ovat yhteiskokouksessaan 16.1.2014 käsitelleet asiaa ja antavat siitä seuraavan lausunnon.

Nellim-Keväjärvä alueiden kolttaneuvostot eivät puolla valtaushakemusta, koska haetun valtausoikeuden seurauksena voi olla kaivospiirin perustaminen alueelle. Kaivostoiminnan

ympäristövaikutukset alueen luonnolle ja vesistöille voivat olla hyvinkin haitallisia. Haetusta luvasta on käytävä Saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut, johon Kolttien kyläkokouksen edustaja on kutsuttava mukaan. Haettu alue kuuluu osana kolttalain (253/95) mukaista kolttala-alueetta ja Kolttien kyläkokous on ylin kolttasaamelaisten asioista päättävä elin. Nellimin kylä on merkittävä kolttasaamelaisen kulttuurin alue ja kaivostoiminnalla on merkittäviä vaikutuksia kolttasaamelaisten perustuslailliseen oikeuteen harjoittaa omaa kulttuuriaan.

Hakijan vastine

Valtaushakemukseni koskee omistamaani Ahvenjärven tilaa, joka on vanhaa Inarin saamelaisten asuinalueita. Lisäksi se kuuluu nykyään kolttalain (353/95) mukaan kolttasaamelaisten alueeseen. Olen hyvin tietoinen saamelaiskulttuurin vaatimuksista alueella, koska olen perehtynyt Pohjois-Lapin kulttuuriin. Tilalle nellimiläiset ovat rakentaneet minulle kämpän, jossa toimii yritykseni Ahventupa Tmi.

Tulen suorittamaan alueella kaivauksia vain kesällä, jolloin siitä on mahdollisimman vähän haittaa porotaloudelle. Kaivaukset sijoittuvat nykyisen metsäautotien läheisyyteen. Lisäksi suurin osa aluetta on hakattu vuosikymmeniä sitten, ja puusto on olematonta verrattuna esim. viereisiin Metsähallituksen maihin.

Alueelta löytynyt inarinsaamelaisen Sammeli Kuvvan löytämä malmikivi sai minut hakemaan tutkimuslupaa, jotta pystyn itse kontrolloimaan omaa maatani suurilta kaivosyhtiöiltä.

Inarin kunnan mukaan asialle ei ole esteitä, eikä myöskään Lapin ELY-keskuksella.

Pyrin kaikissa toimissa ottamaan huomioon paikallisen luonnon ja kulttuurin, koska olen pitkän työurani aikana toiminut erilaisten ympäristöasioiden parissa.

Tämä tutkimuslupa ei vielä tarkoita kaivospiirin perustamista, vaan siihen tarvitaan oma lupa ja myös riittävät esiintymät.

Pyytäisinkin ystävällisesti Saamelaiskäräjiä ja kolttien kyläkokousta harkitsemaan uudelleen asiaa tämän tutkimusluvan osalta.

Yksityiskohtaisempi selvitys valtauksen Kelomaa Inari tutkimussuunnitelmasta

Kuten aiemmin on todettu, niin alueella tehdään pääasiassa käsin kaivausta koemonttujen osalta touko-syyskuun välisenä aikana.

Alla tarkempi kuvaus tutkimuksista. v 2016-2019

v 2016 Touko-syyskuu

- Koemonttujen kaivuuta ja kullin huuhtontaa normaalien rännien avulla valituissa paikoissa.

Syyskuu 2016-Toukokuu 2017

- Geokemiallisia ja geofysikaalisia tutkimuksia, joilla analysoidaan alueelta otettuja näytteitä monialkuaine-menetelmällä ja tehdään GIS analysointi.

- Syyskaudella ei alueella tehdä kaivauksia, koska silloin turvataan porojen erotustoimet paliskunnan alueella. Lisäksi kaivaukset tehdään kesällä vasomiskauden jälkeen.
- Geofysikaalisia tutkimuksia tehdään myös ja menetelminä käytetään magneettimittauksia ja myös radiometrisiä mittauksia. Tämä työ ostetaan alihankkijalta tarvittaessa.

v 2017 Touko-syyskuu

- Koemonttuja kaivetaan nyt tutkimusten mukaan valituista paikoista ja käytetään apuna tarvittaessa normaalia paikallista traktorikaivuria. Näytteet analysoidaan ja myös kullanhuuhdontaa jatketaan.

Syyskuu 2017-toukokuu 2018

- Geofysikaalisia mittauksia jatketaan mm. seismisin laittein. Talvikaudella on helpompi kartoittaa aluetta moottorikelkalla.

v 2018 toukokuu-syyskuu

- Koemonttujen kaivauksia jatketaan 1-3 kohdasta tarvittaessa paikallisella traktorikaivurilla ja mahdollisesti iskuporakalustolla alihankkijan toimesta, mikäli alueelta on löytynyt tarpeeksi lupaavaa esiintymää. Syväkairausta ei alueella suoriteta.

Syyskuu-toukokuu 2018-2019

- Tulosten analysointia ja jatkotoimien miettimistä, mikäli tarpeen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **12.12.2014**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

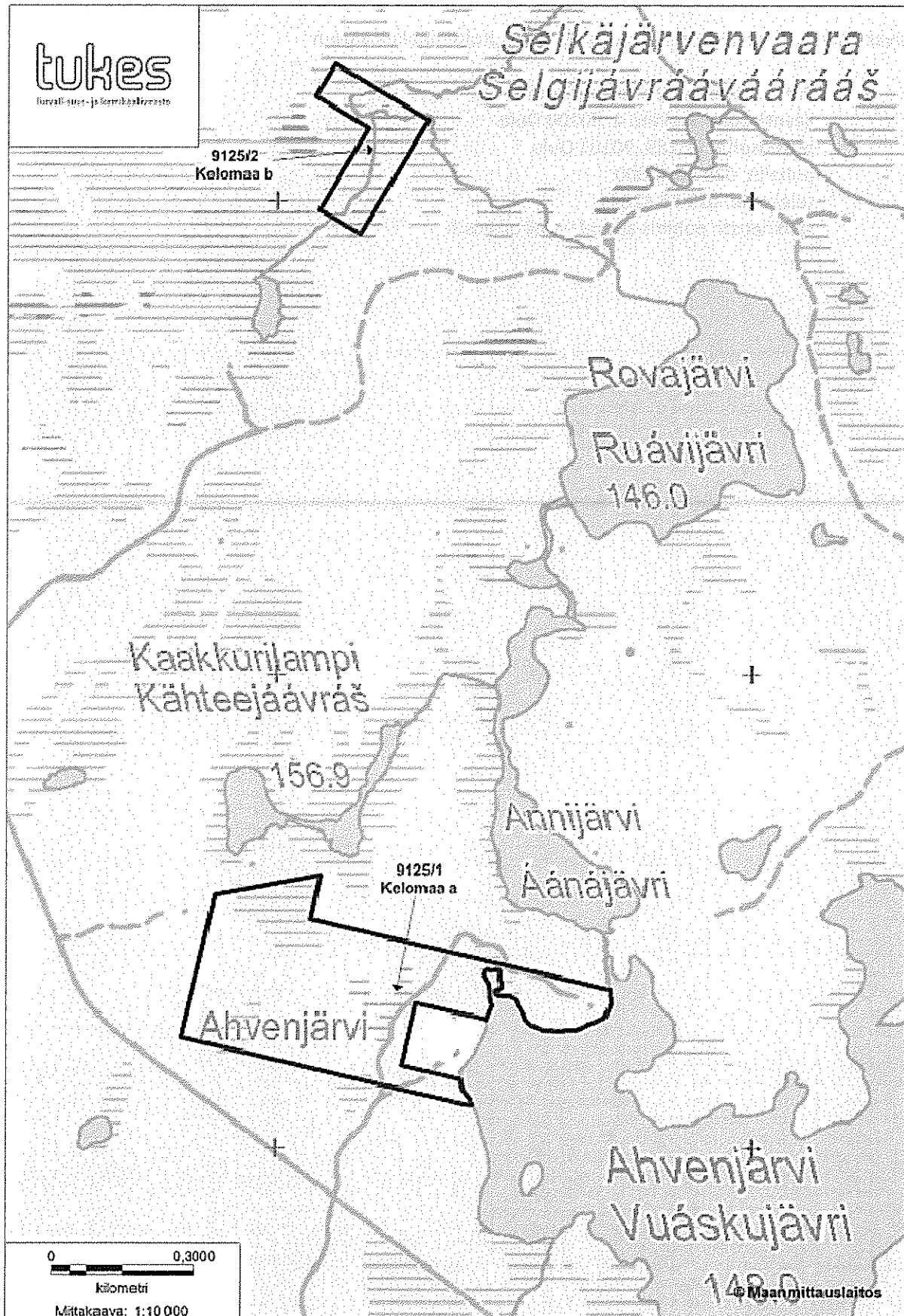
Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

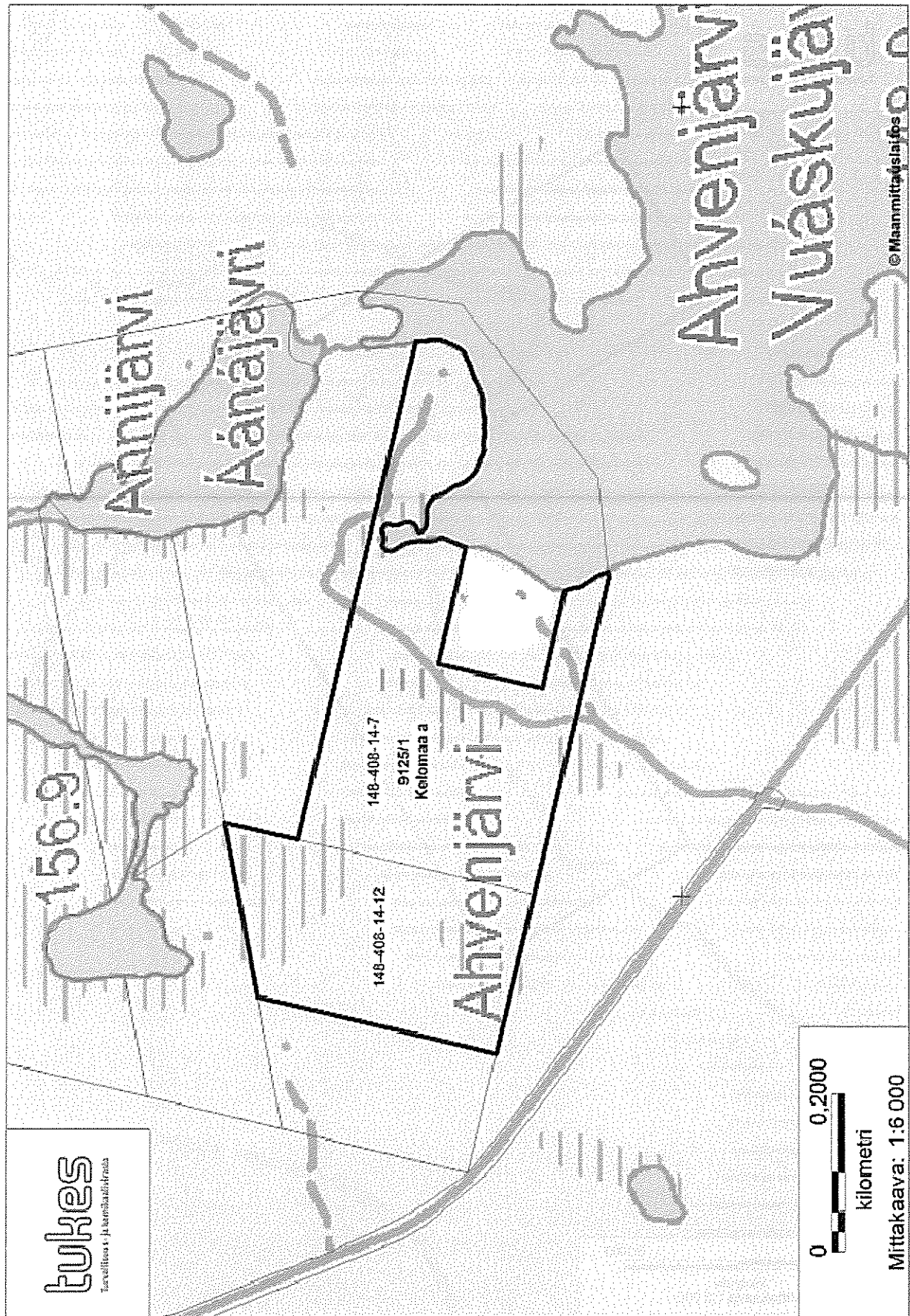
Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
käyntiosoite: Isokatu 4, 90100 Oulu
postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
puhelin: 029 56 42800
telekopio: 029 56 42841
sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Kartta valtausalueista Kelomaa a-b
(kartan mittakaava ohjeellinen)

Kartta valtausalueesta Kelomaa a
(kartan mittakaava ohjeellinen)

Kartta valtausalueesta Kelomaa b
(kartan mittakaava ohjeellinen)

